

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C218 – ECO27**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 6 mei 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het creëren van een frontoffice voor bedrijven 3

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over startende ondernemers

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het dalend aantal starters in Vlaanderen 5

■

Waarnemend voorzitter: de heer Matthias Diependaele, ondervoorzitter**Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het creëren van een frontoffice voor bedrijven**

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, minister-president, ik heb een kort en niet zo moeilijk vraagje over het frontoffice voor bedrijven. We weten allemaal dat het voor bedrijven soms niet zo gemakkelijk is om de weg te vinden in het veelzijdige overheidsinstrumentarium en zeker met de verschillende bestuurslagen van lokale besturen, provincies, de Vlaamse overheid en de federale overheid. Daarom probeert men zo veel mogelijk te gaan naar een eenloketfunctie, een frontoffice, waar de bedrijven een gemakkelijkere toegang hebben tot de overheidsinstellingen, vooral als het gaat over ondersteuningsmogelijkheden en eventuele subsidiëring.

In Vlaanderen hebben wij ondertussen verschillende instellingen: het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO), de regionale innovatiecentra, het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) om innovatiedossierjes in te dienen en ook Flanders Investment and Trade (F.I.T.) voor de bedrijven die willen exporteren. Op provinciaal niveau zijn er de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen (POM's) om met de bedrijven op zoek te gaan naar de juiste industriezone om te kunnen investeren.

Wij hebben van minister Bourgeois vernomen dat hij plannen heeft om een aantal diensten te concentreren in de Vlaamse administratieve centra (VAC). Daarom wil ik u de vraag stellen in welke mate in die VAC's een echt frontoffice voor de bedrijven in die provincie kan worden geïnstalleerd zodat daar bijvoorbeeld ook de POM's een plaatsje in zouden kunnen vinden en men naar één frontoffice kan gaan per provincie voor de bedrijven.

De federale ondernemingsloketten vormen een ander verhaal. Dat is nu eenmaal een fijnmazig net over heel het land en staat hier wat apart van. Mijn hoofdvraag is: in welke mate kan er een open huis voor de onderneming komen, waarin zowel Vlaamse als provinciale instellingen een onderkomen vinden zodat er één loket is voor de bedrijven?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, mijnheer Van den Heuvel, u hebt een pertinente vraag. Hopelijk kan hetzelfde gezegd worden van het antwoord.

De bekommernis voor een eenduidig aanspreekpunt en een heldere communicatie vanuit de overheid naar bedrijven is terecht. Bedrijven komen immers veelvuldig in contact met de verschillende overheden en door de weinig geïntegreerde aanpak is het voor ondernemers niet altijd even duidelijk tot wie ze zich moeten richten voor vergunningsaanvragen, bepaalde dienstverlening, informatie enzovoort. Bovendien zitten de bevoegdheden verspreid over verschillende bestuursniveaus: lokaal, provinciaal, Vlaams en federaal. De bezorgdheid om daaraan te verhelpen leeft bij veel leden van deze commissie en ook bij mij.

De oplossing voor deze problematiek ligt echter niet in eerste instantie in het fysiek samenbrengen van alles op één plaats – de problematiek is ruimer – maar in een duidelijke afstemming tussen verschillende overheidsdiensten van hoe de ondernemer benaderd wordt. Van deze afstemming wordt momenteel werk gemaakt in het project 'Naar een geïntegreerde benadering van ondernemers - geïntegreerd loket' in het kader van het meerjarenprogramma 'Slagkrachtige overheid'. We zijn dus volop bezig met de geïntegreerde benadering van de ondernemer. Ik weet dat dat allemaal te lang duurt, men wil resultaten zien. Wel, die resultaten zullen komen.

Ik zal al even wat duiding geven bij het project. Het wil er in de eerste plaats voor zorgen dat bedrijven een helder en duidelijk beeld krijgen van waar ze voor welke vergunningsaanvraag

en/of dienstverlening terechtkunnen zodat ze geen tijd meer verliezen met het zoeken naar het juiste aanspreekpunt in het labyrint van overheidsinstellingen en bestuurslagen. Daarnaast wil dit project eveneens zorgen voor de nodige afstemming en een duidelijke afbakening van taken tussen de verschillende overheden, volgens ieders opdrachten en kerntaken, zodat iedereen zijn kerntaken in relatie tot de anderen correct opneemt en er eenduidige informatie- en communicatiestromen richting ondernemingen ontstaan. U zult zeggen: dat had al lang moeten worden gerealiseerd. U hebt gelijk, maar we doen er alles aan om dat gedurende deze legislatuur effectief te realiseren. Dit project wordt gecoördineerd door het VLAO in nauwe samenwerking met de Coördinatieceel Vlaams e-government (CORVE) en de Vlaamse Infolijn, en de overige betrokken actoren.

Ik kom tot de fysieke locatie op één plaats. Vandaag zijn in de provinciale vestigingen van het VLAO eveneens de provinciale diensten van F.I.T. en de innovatiecentra ingebed, waardoor een zeer belangrijk deel van de rechtstreekse dienstverlening aan bedrijven op Vlaams niveau reeds op één locatie terug te vinden is. In Antwerpen en Gent kan men vandaag op dezelfde locatie ook terecht bij de provinciale ontwikkelingsmaatschappij.

Voor de toekomst is er geopteerd om alle diensten van de Vlaamse overheid onder te brengen in één Vlaams Administratief Centrum per provincie. Hierdoor zullen naast het Agentschap Ondernemen, F.I.T. en de innovatiecentra ook de voor bedrijven bijzonder belangrijke diensten met betrekking tot bijvoorbeeld milieu en ruimtelijke ordening samengebracht worden. De plannen voor het Vlaams Administratief Centrum in Leuven zijn al het verst gevorderd. Het innovatiecentrum, de diensten van F.I.T. en het Agentschap Ondernemen zullen dan ook hun intrek nemen in het nieuwe VAC, overigens niet ver van het provinciegebouw. Ook in Brugge is men concreet bezig met de uitbouw van een Vlaams Administratief Centrum. In Gent is men bezig met de plannen.

Het is wel van belang te onderstrepen dat er geen concrete plannen zijn om ook de provinciale diensten zoals die van de POM's fysiek onder te brengen in de VAC's. Een gemeenschappelijke huisvesting voor de federale ondernemingsloketten is ook niet evident. De federale ondernemingsloketten worden immers uitgebraat door private organisaties die met elkaar in concurrentie staan en hebben meerdere kantoren per provincie om hun dienstverlening zo dicht mogelijk bij de ondernemer te kunnen aanbieden. Wel werden de bevoegdheden van de federale ondernemingsloketten onlangs uitgebreid met de uitbouw van één loket in het kader van de Europese Dienstenrichtlijn. Dat is gebeurd om de Vlaamse en buitenlandse ondernemer de mogelijkheid te bieden om al de administratieve formaliteiten en aanvragen op één virtuele plaats te kunnen indienen.

Mijnheer Van den Heuvel, u hebt een pertinente vraag gesteld. De geïntegreerde aanpak is heel belangrijk. Samen met de andere collega's wil ik er alles aan doen om dat tijdens deze legislatuur effectief te realiseren. Ik hoop op uw vragen geantwoord te hebben.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister-president, ik denk dat uw antwoord duidelijk is. Ik hoop ook dat het project van een geïntegreerd loket zo snel mogelijk gerealiseerd wordt. Dat zou een zeer belangrijk signaal zijn voor de bedrijven.

Ik heb u ook horen zeggen dat de Vlaamse diensten gecentraliseerd worden in het VAC, dat het niet evident is dat ook de POM's daarin zouden worden opgebracht.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over startende ondernemers

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het dalend aantal starters in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister-president, ik stel mijn vraag één dag na het startersevent van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO).

Er zijn toch wel wat problemen. In het eerste kwartaal van 2010 zijn in ons land 16.151 mensen met een onderneming gestart. Dat lijkt een heel hoog aantal. We moeten blij zijn met elk van die starters, zeker in deze moeilijke economische tijden, en hun heel veel succes toewensen. Ten opzichte van een jaar geleden betekent dat wel een daling met 4,6 procent. Vorig jaar kenden we een daling met 6 procent. De lijn is dus negatief. Blijkbaar doet die daling zich voor in alle sectoren, ook in de bank- en verzekeringssector, in het vastgoed en in de landbouw.

Van alle ondernemingen die 5 jaar geleden werden opgericht, hield op 7 april 2010 nog 66 procent stand. Twee derde blijft dus na 5 jaar overeind. Ook daar moeten we vaststellen dat de overlevingsgraad na 5 jaar toch significant gedaald is, namelijk van 76 procent naar 66 procent. Gelukkig overleven in Vlaanderen meer bedrijven dan in Wallonië.

Een tweede vaststelling is dat de omzetting van een onderneming naar een onderneming met personeel na 1 jaar minder dan 10 procent bedraagt. In het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP) staat er een en ander ingeschreven over starters, met name het prestartersadvies, een Vlaamse steun voor kandidaat-starters die advies willen inwinnen over de haalbaarheid van hun project. Toen het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) nog bestond, was dat een van de taken die werden opgenomen. Mensen konden daar poolshoogte nemen om te zien of hun schitterend idee economisch haalbaar was en of de markt er voldoende rijp voor was. Daarna was er het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) en het Agentschap Ondernemen (AO), en is die dienstverlening weggefallen. Nu wordt dat opnieuw opgepikt in het WIP.

Minister-president, hoe reageert u op de cijfers die UNIZO vorige week bekend heeft gemaakt? Wat is volgens u de stand van zaken? Kunt u een stand van zaken geven over het prestartersadvies? Welke initiatieven zijn er vandaag al genomen? Wat is de timing om dit operationeel te maken? Acht u andere initiatieven zinvol?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, minister-president, geachte leden, mijn vraag sluit heel nauw aan bij die van de heer Van Malderen. Sinds 2 jaar daalt het aantal starters inderdaad, helaas. Eens te meer blijkt dat ook weer uit het onderzoek van de ondernemersorganisatie UNIZO. Het is ook al gezegd: de daling vertoont zich in alle sectoren, maar is heel uitgesproken in de bank- en verzekeringssector, de vastgoedsector en de landbouw. Ook het succes van ondernemingen die 5 jaar geleden werden opgestart, lijkt alsnog moeilijker te handhaven. Slechts twee derde daarvan blijkt vandaag nog actief te zijn, wat ruim 2 procent minder dan in 2009. Toen bleef nog ongeveer 76 procent actief.

Verder zijn er ook de problemen met betrekking tot het vrouwelijk ondernemerschap. Ter zake is er volgens de UNIZO-cijfers weliswaar een stijging waar te nemen, maar vrouwelijke zelfstandige ondernemers blijven nog altijd een minderheid. Slechts een derde van de ondernemers zijn vrouwen. Diverse initiatieven moeten het zelfstandig ondernemerschap bij vrouwen stimuleren. Zo lanceerde UNIZO onder meer het idee van workshops exclusief voor vrouwen. Ik weet niet of we dan van discriminatie moeten spreken, maar alleszins lijkt het me

goed dat men dergelijke initiatieven neemt, om het aantal startende ondernemers te doen stijgen.

Uit diverse onderzoeken blijkt dat een ondernemersvriendelijk klimaat uiteraard van heel groot belang is. Onder meer die factor bepaalt of individuen al dan niet beginnen met een nieuwe onderneming, of alleszins dat er meer faciliteiten zijn om met een nieuwe onderneming te beginnen. Onze partij heeft daarover al een aantal voorstellen gedaan. Ik verwijs onder meer naar het voorstel om een nieuw lokaal pact aan te bieden aan de gemeentebesturen, zodat ze zouden overgaan tot het afschaffen van een aantal lokale bedrijfsbelastingen. Ook is er de kwestie van meer durfkapitaal, maar daar is men al volop mee bezig. Ook moet er meer ondernemerschap in het onderwijs komen.

Ik neem aan dat iedereen zeer goede bedoelingen heeft ter zake. Minister-president, toch wil ik u een aantal vragen stellen. Hoe evalueert u de cijfers van UNIZO met betrekking tot het aantal starters? Zult u naar aanleiding van de resultaten van de Startersatlas de inspanningen van de Vlaamse overheid om een ondernemingsvriendelijk klimaat te creëren intensifiëren? Zullen er bijkomende acties worden gelanceerd om zelfstandig ondernemerschap te stimuleren, in het bijzonder gericht op het bank- en verzekeringswezen, de vastgoedsector en de landbouwsector enerzijds en op het vrouwelijk ondernemerschap anderzijds? Acht u het noodzakelijk extra aandacht te besteden aan het stimuleren van werkzoekenden enerzijds en mensen uit de arbeidsmarktreserve anderzijds, om te beginnen met een zelfstandige activiteit? We hebben deze ochtend het debat over de 50-plussers gehad. Misschien kan er specifiek aan hen een oproep worden gericht, om hen ervan te overtuigen met een zelfstandige activiteit te beginnen. Welke initiatieven wilt u ter zake eventueel nemen?

Ik wil ook verwijzen naar het WIP van de Vlaamse Regering. Daarin is het concrete voorstel opgenomen om in 2010 een gebruiksvriendelijke maatregel te nemen die tegemoet komt aan de kosten voor advies voor prestarters. In Limburg heeft men al een aantal goede initiatieven genomen om starters aan te moedigen zich te laten begeleiden, adviseren en coachen, zowel voor als tijdens het opstarten van de onderneming. U zult dat wellicht ook wel hebben gehoord. Men heeft er onder meer de budgettaire ruimte gecreëerd om een startersfonds te scheppen, dat gratis advies verleent aan starters, via een zogenaamde gratis Adviescheque van maximaal 900 euro. Kunt u ook al een aantal concrete voorstellen doen wat die gebruiksvriendelijke maatregelen betreft? Zal dit gebeuren via een verruiming van de kmo-portefeuille en binnen welke termijn? Hoe concreet wordt dit?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik wil me kort aansluiten. Natuurlijk deel ik de zorg van de twee collega's. Het aantal starters in Vlaanderen doen toenemen, is trouwens ook een prioriteit van deze regering, net als van de vorige. Ik constateer alleen maar dat dit niet evident is. Ook de vorige regering heeft daar inspanningen voor geleverd, maar blijkbaar is het een structurele tendens dat dit in Vlaanderen niet zo gemakkelijk verloopt.

We moeten ons ervoor hoeden onverhoeds nieuwe instrumenten in het leven te roepen. In de vorige legislatuur hebben we een opeenvolging van diverse initiatieven gekend. Zo was er de durf-na-adviescheque, die na een paar jaar alweer werd afgeschaft omdat hij geen succes had. Het is niet omdat de kranten resultaten geven en op een tendens wijzen die we al jaren constateren, dat we steekvlammaatregelen moeten nemen en met iets nieuws moeten komen. We moeten kansen geven aan de inspanningen die nu worden geleverd. Misschien moeten we die her en der wat versterken en bijsturen, maar we moeten die zaak rustig bekijken.

Het aantal starters is ook belangrijk om de overlevingsgraad te doen stijgen. Onder meer door de crisis is die de jongste jaren jammer genoeg afgenomen, van 77 percent naar 66 percent. Misschien moeten we eens bekijken in welke mate we ter zake moeten bijsturen qua kapitaal of durfkapitaal, om bepaalde ondernemingen wat te stimuleren en die overlevingsgraad te doen stijgen.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik heb nog een kleine opmerking over de opleidingscheques. Ik zou daar toch niet te veel op willen inzetten, want u weet toch allemaal zeer goed hoe er vaak met subsidies wordt omgegaan. Als men bijvoorbeeld een subsidie geeft van 500 euro, dan is het zeer gemakkelijk voor de verstrekker van de opleidingen om de prijs van de opleidingen te verdubbelen. Dan vraagt hij 1000 euro, en als er dan 500 euro wordt gesubsidieerd, blijft het 500 euro kosten. Dat zijn klassieke ontwijkingsmiddelen. Op die manier wordt de bedoeling van de opleidingscheques ondermijnd. Daarom zou ik daar toch niet te veel op inzetten, ik zou vooral denken aan de vermindering van de lasten voor de onderneming.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, dit zijn interessante betogen. Mijnheer Bouckaert, diegenen die de truc uithalen waarover u het hier hebt, zijn dat ook ondernemers?

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister-president, onze partij gaat er niet van uit dat bepaalde groepen als groep geheel ethisch correct zijn. Wij kijken naar de individuen. Er zijn ondernemers die correct zijn en er zijn ondernemers die niet correct zijn. Hier heb ik het over het mechanisme. Het subsidie-instrument mist zijn doel. Men blijft een prijs betalen, die men gedeeltelijk kan recupereren bij de overheid. Daarom moet men kritisch zijn ten opzichte van dit instrument.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Bouckaert, ik heb u wat uitgedaagd.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb dat graag, minister-president, vooral als het van u komt.

Minister-president Kris Peeters: Daarom heb ik het gedaan. Ik weet wat uw partij denkt over subsidies. U hebt, door te wijzen op een aantal beperkte misbruiken, het instrument van subsidies nog eens ter discussie gesteld. Zo heb ik uw vraag toch begrepen.

Wij moeten zeer zorgvuldig omspringen met subsidies. Als je dat niet zorgvuldig doet, geeft dat aanleiding tot aberraties en misbruiken. Die moeten worden beperkt en bestreden. Maar subsidies zullen, zeker voor bepaalde doelgroepen en voor kmo's, een interessant instrument blijven, zeker als wij ook het fiscale instrument maximaal zullen kunnen inzetten, wat vermoedelijk na de federale verkiezingen een van de zaken zal zijn die wij kunnen realiseren.

Collega's, wij hebben in het verleden al gediscussieerd over een aantal studies. Vorige maand hadden wij het over de studie GEM/TEA. Dat ging over het ondernemerschap in het algemeen. Collega's, de heer Van den Heuvel zegt heel terecht dat we niet telkens met nieuwe zaken moeten afkomen. Ik heb ook niet de ambitie om een cheque in het leven te roepen die daar nog eens aan zou worden toegevoegd, om dan nadien te worden afgevoerd. Zeker wat de starters betreft, moet het een volgehouden langetermijninspanning zijn. Wij moeten ervoor zorgen dat het aantal starters toeneemt of toch een niveau bereikt dat hoger is dan het huidige niveau. Wij hebben meer maar ook sterkere ondernemingen en starters nodig – niet alleen de kwantiteit telt. We moeten ervoor zorgen dat ze binnen een aantal jaren niet failliet gaan.

Heel wat elementen kunnen de situatie verklaren waarin we ons nu bevinden. Vooraleer dieper in te gaan op de maatregelen, is het toch hoopvol dat de Startersdag nog nooit zo'n groot succes heeft gehad. Het is positief dat heel wat mensen interesse hebben en de stap zetten om naar die Startersdag te gaan. Daar krijgen ze alle informatie van alle overheidsdiensten en van andere diensten.

Verscheidene randvoorwaarden en de maatschappelijke context zijn van belang om de situatie van de starters te verklaren. Niet ik zeg dat, onderzoekers hebben daar al heel wat onderzoek naar gedaan. Er zijn de macro-economische condities, zoals de conjunctuur en

dergelijke. Er is het functioneren van de overheid. Het is heel belangrijk dat administratieve en andere lasten tot een minimum worden beperkt. Ook daar zijn al serieuze inspanningen gedaan. Zowel op het Vlaamse als op het federale niveau moeten we dat verder inzetten. Maar het heeft wat mij betreft iets zeer gevaarlijks. Je kunt bij manier van spreken op 5 minuten een onderneming oprichten. Soms is het wijs om mensen te laten nadenken vooraleer ze die stap zetten. Je moet het hen niet te gemakkelijk maken, zodat ze niet in een manische bui als ondernemer starten en zich na een paar weken afvragen: “Oeioei, wat heb ik gedaan?” Hetzelfde geldt voor het huwelijk, maar dat zou mijn bevoegdheden sterk overtreffen. Daar wordt ook niet over regionalisering gesproken. Zeker opleidingscheques zouden daar van pas komen, mijnheer Bouckaert. Maar daar zou dan weer misbruik van worden gemaakt. Door beide partijen, mevrouw Peeters, zonder te discrimineren. (*Gelach*)

Naast het functioneren van de overheid, zijn andere elementen de kwaliteit van de infrastructuur, zowel de fysieke als de kennisinfrastructuur, en de maatschappij, met daarbij het arbeidsklimaat en de vergrijzing. Al deze zaken moeten worden meegenomen wanneer men het heeft over het aantal ondernemers en starters. Het is een vrij complexe zaak.

De cijfers zijn de cijfers. Er is een dalende trend in het aantal startende ondernemingen. Los van andere elementen, was de laatste 2 jaar de financiële en economische crisis geen onbelangrijke factor. Als de markt krimpt en als er een stijging is van het aantal ondernemingen in moeilijkheden, dan is het vanzelfsprekend dat starters twee keer zullen nadenken om de stap te zetten. Sommigen houden een pleidooi om juist dan in de markt te stappen, maar je moet toch wel van goeden huize zijn, wil je in een economische crisis je slag kunnen slaan. Het is belangrijk te onderstrepen dat de financiële en economische crisis die ons de laatste 2 jaar heeft geteisterd, een belangrijke – niet de enige – bijdrage heeft geleverd aan de daling van de startende ondernemingen.

Het is ook te verklaren dat we sinds 2002 een stijgende tendens van het aantal starters hebben gehad, die in 2008 is omgebogen, het jaar waarin de crisis uitbrak. De lijn was stijgend en heeft dan een knik gekregen. Dat onderstreept voldoende dat dit een belangrijk element is geweest. In 2009, het jaar waarin de crisis tot hiertoe het hevigst woedde, was de daling in het aantal starters ook veel groter dan in 2008. Voor het eerste kwartaal van 2010 duidt de Startersatlas nog steeds op een daling van het aantal starters. Deze daling van -5,11 percent is wel veel minder sterk dan in het eerste kwartaal van 2009, waar deze -10,01 percent bedroeg. Dat is dus een halvering. Dit kan stroken met de vaststelling dat onze economie geleidelijk weer uit het dal aan het klimmen is, maar nog absoluut niet vergelijkbaar is met de economische activiteit die we kenden voor de crisis.

Dit wil niet zeggen dat we geen bijkomende inspanningen moeten doen en zeggen: als de economische crisis voorbij is, zal het allemaal wel opnieuw in orde komen. Dat zou fout zijn. We moeten natuurlijk bijzondere inspanningen doen ten aanzien van het nieuw ondernemerschap in Vlaanderen en, zoals in het Pact 2020 en Vlaanderen in Actie, ervoor zorgen dat we qua ondernemerschap een topregio worden in Europa. Dat zullen we niet vanzelf worden. Daar zal nog bloed, zweet en tranen voor nodig zijn, en dat geldt ook voor het beleid. Wat het beleid betreft, wil ik rekening houden met de opmerking van de heer Van den Heuvel, die zegt: begin niet met allerlei zotte en leuke ideetjes de wereld in te sturen, want dat zou de zaak alleen maar complexer maken.

Er bestaat geen silverbulletmaatregel. Mocht die er zijn, dan is het spijtig dat we die zelf niet hebben gevonden. Ook in andere landen is men volop bezig met maatregelen en combinaties van maatregelen om het aantal goede starters op te krikken. Er is dus geen silverbulletmaatregel, tenzij jullie die kennen. Dan zou ik die ook graag kennen want dan wordt hij onmiddellijk ingevoerd. Een maatregel die alles oplost, is er echter niet. We moeten de publieke opinie, het onderwijs en de competenties van mensen aanspreken. Dat is een werk van lange adem. Dat moet worden voortgezet over regeringen heen, door welke coalitie die ook wordt gevormd.

Heel wat beleidsmaatregelen resulteren daarenboven maar in een effect dat niet onmiddellijk zichtbaar is. Dat is spijtig, maar het is de enige manier om het aan te pakken. We moeten deze maatregelen op een gestructureerde wijze samenbrengen. Dat doen we in het actieplan Ondernemerschap dat het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en het Vlaams Agentschap Ondernemen volop aan het uitwerken zijn. Als dat klaar is, kunnen we daarover uitgebreid in de commissie discussiëren.

Er waren een aantal vragen naar de concrete maatregelen. Er zijn recent twee beslissingen genomen met betrekking tot het stimuleren van ondernemerschap. Om de cultuur om te ondernemen te stimuleren, willen we in eerste instantie het grote publiek sensibiliseren. Er is een oproep tot ondernemerschap, waarvoor de nodige budgetten zijn uitgetrokken. Het Vlaams Agentschap Ondernemen ondersteunt op dit ogenblik verschillende projecten omtrent ondernemerschap, die passen binnen het kader van het Vlaamse EFRO-programma (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) 2007-2013. Op basis van de indicatoren zullen de projecten binnen de prioriteit ondernemerschap zowat 300.000 potentiële starters bereiken.

De eerste oproep ‘stimuleren van ondernemerszin en ondernemersvaardigheden’ richtte zich specifiek op prestarters en starters. Binnen deze oproep werd steun gegeven aan tien projecten. Deze vertegenwoordigen een totale subsidiabele kostprijs van 4,4 miljoen euro. Hiervan bestaat 1,76 miljoen euro uit Europese steun en wordt in 1,3 miljoen euro voorzien via Vlaamse cofinanciering uit het Hermesfonds.

De tweede oproep richt zich op acties die de start of overname van een onderneming moeten vergemakkelijken. Het overnemen door starters van een bestaande onderneming is, gezien de demografische evolutie, bijzonder belangrijk en overnemers hebben daarenboven een grotere slaagkans. Binnen deze oproep werd steun gegeven aan 38 projecten. Die vertegenwoordigen een totaal subsidiabel budget van 25,6 miljoen euro. Hiervan is 9,3 miljoen euro afkomstig uit het EFRO-fonds en wordt in 7,9 miljoen euro voorzien door het Hermesfonds.

Een voorbeeld van een dergelijk project is het ‘Kennissplatform voor starters’. Met dit platform wil men alle bestaande kennis rond ondernemerschap en het opstarten van een eigen zaak samenbrengen en bundelen. Aan de tool zijn een aantal vernieuwingen gekoppeld die een belangrijke factor spelen bij het succesvol opstarten van een zaak.

Het merendeel van de projecten die in het kader van deze EFRO-oproepen werden goedgekeurd, loopt echter in 2010 af. Via een verlengingsoproep zal ik deze promotoren de kans geven om een project te verlengen. Ik ga er ook van uit dat dat kan. Voor die verlengingsoproep hebben we 8 miljoen euro vrijgemaakt.

Daarenboven speelt ook het ondernemersklimaat een niet onaanzienlijke rol in de keuze die mensen maken om een bedrijf op te starten. In dat opzicht verwijs ik naar het beleid dat we voeren rond toegang tot kapitaal, met bijvoorbeeld de verruiming van de Winwinlening en het optrekken van het bedrag van 50.000 naar 100.000 euro voor starters, maar ook voor andere kmo's en de sociale economie. Dat zijn allemaal voorbeelden waarin we niet alleen het beleid doortrekken, maar het ook verfijnen en verbeteren waar dat nodig is. Ik heb het net gehad over de Winwinlening, de oproepen, de nodige budgetten die daarvoor worden vrijgemaakt, het stimuleren daarvan via projecten, de media. Dat moet worden volgehouden over verschillende jaren.

Mevrouw Peeters, de vrouwen zijn zeer belangrijk. U verwijst naar UNIZO. Dat betreft dan het ‘Startlabo’. Dat is een proeftuin die deel uitmaakt van het ‘Kennissplatform voor starters’, waarover ik het daarnet had. Om het vrouwelijk ondernemerschap te promoten, heeft het Agentschap Ondernemen eveneens de Womed Award 2010 ondersteund. Ook in de toekomst zal er in het startersbeleid bijzondere aandacht nodig zijn voor het aanzetten van vrouwen tot het opstarten van een onderneming, willen we de doelstelling van het Pact 2020 realiseren. Er zijn heel wat goede en schitterende vrouwelijke ondernemers. Op dat vlak kan er nog een sterke groei worden gerealiseerd. We kunnen daar, maar niet alleen daar, de nodige aandacht

aan besteden. U verwijst ook nog naar andere doelgroepen. Ook daar houden we rekening mee.

Als ik me niet vergis, heeft de heer Van Malderen het daarnet ook gehad over de landbouw. Ik wil u in herinnering brengen dat ook daar het bedrag van de VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) voor de eerste vestiging werd opgetrokken van 55.000 euro naar 70.000 euro.

De halvering van het aantal starters in de bank- en verzekerings- en vastgoedsector is ook gerelateerd aan de crisis. Ik denk dat een aantal zijn ideeën heeft uitgesteld tot een later moment.

Mijnheer Van Malderen, wat de prestarters en het advies in het kader van het WIP betreft, zijn we volop bezig om het uit te werken. Ik bekijk nu een aantal opties. Een duidelijke taakafstemming is daarbij erg belangrijk. Dat komt eraan. We zijn daarmee bezig. Het is belangrijk dat het instrument van de kmo-portefeuille geenszins geschikt is om ingeschakeld te worden voor de begeleiding van prestarters. Op dit moment loopt er nog steeds een fraudeonderzoek ten aanzien van de zogenaamde dna-cheques, die precies tot doel hadden deze begeleiding van prestarters te faciliteren. Malafide personen hebben zich daarmee bezig gehouden. Dat toont aan dat men voorzichtig moet zijn.

Mevrouw Peeters, uit onderzoek van het Steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen blijkt dat “voor werklozen de kans op een transitie naar een statuut als zelfstandige in Vlaanderen comparatief laag uitvalt”. In dit onderzoek wordt vermoed dat het zogenaamde ‘refugee effect’, dat wil zeggen dat de beslissing om ondernemer te worden, gestuurd is door een situatie van werkloosheid, niet zo sterk speelt in Vlaanderen. Dat dient evenwel nog verder onderzocht te worden. Het onderzoek leert ons in ieder geval dat “voor werklozen die starten in ondernemerschap de overlevingskans kleiner zou zijn”. Dat is een heel belangrijk element. De VDAB en andere doen daar inspanningen voor. Het mag niet zijn dat de werkloze ten einde raad zelfstandige wordt. Uit het onderzoek blijkt dat we rekening moeten houden met het aantal werklozen dat overstapt naar het statuut van zelfstandige en niet slaagt. De overlevingskans zou kleiner zijn. Dat wijst erop dat we heel nadrukkelijk moeten nadenken om die mensen niet te snel richting het ondernemerschap te sturen.

Voorzitter, het is belangrijk dat we het beleid voortzetten. Voor de lange termijn zullen we daaraan een aantal initiatieven toevoegen. Het gaat om het introduceren van een aantal bijkomende elementen die we vroeger hebben afgesproken. Ik ga ervan uit dat, gezien het succes van de Startersdag, het aantal goede en goed geïnformeerde starters nu alleen maar zal toenemen. De eerste tekenen wijzen erop dat we uit het dal komen. We moeten echter altijd voorzichtig zijn. Onze structurele aanpak en het plan dat we ook hier zullen indienen, lijken me de juiste manier om dit op te lossen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister-president, we hopen samen met u dat het succes van de Startersdag een aanzet mag zijn tot een hernieuwing van het aantal goede starters. U hebt gezegd dat het een complex probleem is. U hebt ook een zeer uitgebreid antwoord gegeven. Ik zal zeker niet op alles ingaan. De conjunctuur, in algemene zin, maar ook op sectorniveau, is natuurlijk in grote mate bepalend voor het aantal mensen dat die stap zet. U ziet de eerste tekenen van herstel. Ik hoop die ook te zien, maar na een relatief goed laatste kwartaal van 2009 zijn de cijfers van het eerste kwartaal van 2010 weer wat minder. Die herneming zal nog wel met horten en stoten gebeuren, denk ik.

Ik heb hier opgeschreven: “Bezint eer je begint.” Hoezeer we ook willen dat meer mensen met een onderneming beginnen, het is ook belangrijk dat ze overeind blijven en slagen. Telkens als iemand iets probeert en niet slaagt, is dat immers een vervelend voorbeeld, dat ook anderen afremt. U hebt verwezen naar de stijgende lijn die er was tot 2008. Die liep ook gelijk met een stijging van het aantal faillissementen. We moeten dus inzetten op het aantal

mensen dat begint, maar toch ook op het aantal mensen dat succesvol is. Uw opmerking over werklozen die beslissen een zaak te beginnen wanneer ze in een doodlopend straatje zijn beland, is zeer belangrijk. Daarom is het belangrijk dat, als mensen denken een goed idee te hebben om met een zaak of onderneming te beginnen, ze ergens terecht kunnen om de nodige oriëntatie te krijgen en misschien het advies te krijgen dat ze iets misschien beter niet doen, aangezien hun overlevingskansen bijzonder gering zijn. Ik had daar graag meer informatie over gehad. U zegt daarmee bezig te zijn en dat af te stemmen. Hebt u een timing in het achterhoofd met betrekking tot het moment waarop u ter zake wilt landen? Heb ik het goed begrepen dat u dat koppelt aan het onderzoek naar die fraudezaak? Dat lijkt me vrij vreemd.

Ik wil nog wijzen op het belang, als iemand eenmaal is gestart, van het project met betrekking tot het preventief bedrijfsbeleid dat is opgezet. Dat kan mee ondersteunend werken, in een tweede fase. Verder is er de noodzaak om inderdaad over voldoende kapitaal te kunnen beschikken, passend bij de fase waarin een onderneming zich bevindt. U hebt verwezen naar de Winwinlening. Een blijvend aandachtspunt voor ons daarbij is de snelheid waarmee dossiers worden afgehandeld. Soms is er immers sprake van een window of opportunity. Als dan niet snel genoeg het nodige kapitaal ter beschikking kan worden gesteld, is die mogelijkheid weg om een mogelijk bloeiende onderneming op te starten.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Minister-president, ook ik dank u voor uw antwoord. Het succes van die Startersdag, die een enorme massa volk heeft gelokt, kunnen we alleen maar toejuichen. Dat is zeker een zeer positief signaal.

Ik bedoelde natuurlijk niet dat het UNIZO-initiatief van die workshops voor vrouwelijke ondernemers discriminerend is. Integendeel, het is een heel positief gegeven. Dat wou ik even rechtzetten. Hoewel het aantal startende ondernemers daalt, starten er steeds meer vrouwelijke ondernemers.

Ik wil ook iets rechtzetten wat die subsidies betreft. Ik beweer niet een groot pleitbezorger te zijn van het Limburgse initiatief van de gratis Adviescheque. In Limburg werkt men graag met gratis. Dat woord neemt men daar gemakkelijk in de mond. Wel vind ik het heel positief dat Limburg al een aantal concrete maatregelen heeft genomen om een tegemoetkoming te geven voor de kosten voor advies van starters. Dat is dus een goed voorbeeld wat dat betreft. Minister-president, ik heb gehoord dat u dat zelf ook zeker wilt doen. Ik moet dan ook opnieuw verwijzen naar het WIP. In verband daarmee stelde u dat dit wel eventueel zou kunnen via die kmo-portefeuille, maar vandaag hoor ik dat dit waarschijnlijk niet het geval zal zijn. We hopen alleszins dat daar snel een gevolg aan wordt gegeven, zodat die daling van het aantal startende ondernemers snel wordt gestopt.

Ik ben anderzijds blij dat ik hier vandaag een aantal concrete maatregelen mag horen. Dat sensibiliserend optreden zal een goed signaal zijn. Dat zal zeker werken in de toekomst. Ook is er die verlengingsoproep voor die EFRO-middelen om starters aan te moedigen. Dat is ook een positief gegeven, dat ik alleen maar kan toejuichen. Samen met de andere leden kan ik alleen maar de hoop koesteren dat we uit het dal raken en dat we in de toekomst alleen maar meer startende ondernemers kunnen hebben.

Ik heb geen concreet antwoord gekregen op de vraag over de 50-plussers. We lezen dat ruim 15 procent van de nieuwe starters start puur uit noodzaak omdat ze nergens nog een job vinden op de arbeidsmarkt. Dat is uiteraard niet zo goed. U zegt dat we niet alleen naar kwantiteit moeten kijken maar ook naar kwalitatieve starters, zodat ze binnen 5 jaar niet afvallen. We moeten sensibiliserend optreden ten aanzien van die doelgroep. We moeten hen begeleiden, zodat ze niet uit de boot vallen en op een succesvolle manier als ondernemer kunnen starten.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, voorzitter, ik wil mij eerst verontschuldigen: doordat ik vast zat in een verkeersopstopping op de E40 en de E17 in Gent heb ik mijn vraag niet kunnen stellen. Toch wil ik enkele randbemerkingen maken bij mijn vraag, die ook door anderen werd gesteld. Ik zet daarbij in op iets wat ik al in andere dossiers heb aangehaald. De vraag is: waarom heb je minder starters? Het is ontegensprekelijk positief dat er dagen zijn waarop je de mensen informeert en adviseert over de voor- en nadelen. Informatie is kennis, en kennis is macht en verhoogt de slaagkans.

Minister-president, ik heb u al een paar keer aangesproken over een aantal omgevingsfactoren. Die betreffen onder andere de fiscaliteit. Ik weet dat u zult antwoorden dat wij slechts een beperkte impact op de fiscaliteit hebben. Een groot deel van de fiscaliteit is federaal. Dat neemt niet weg dat de lokale fiscaliteit, via de gemeenten, de verantwoordelijkheid is van Vlaanderen. We zouden eens moeten onderzoeken hoe we de 46 specifieke soorten van lokale ondernemersbelastingen voor een groot deel kunnen wegwerken. Je hebt immers niet alleen de financiële implicatie van de lokale belasting, je hebt ook de administratie die ermee gepaard gaat. Moet Vlaanderen hier niet proactiever worden? Moet Vlaanderen samen met de steden en gemeenten niet eens onderzoeken hoe zij die 46 soorten belasting kan afschaffen en hoe zij tot een besparing kan komen of tot een alternatieve financiering voor steden en gemeenten?

Ik breek een lans voor de administratieve vereenvoudiging, en ik blijf op die nagel kloppen. Ik heb al aangehaald dat je voor een voedingswinkel van 1000 vierkante meter 24 vergunningen en aanmeldingen nodig hebt. Spijtig genoeg is het grootste deel van die vergunningen en aanmeldingen een Vlaamse aangelegenheid. Ik kan ze u bezorgen, ze zijn nog altijd actueel. Wat kunnen we doen om die zaak te vereenvoudigen? Hoe kunnen we die 24 tot een tiental herleiden om de starters op alle vlakken de mogelijkheid te bieden om de administratieve barrière gemakkelijker te kunnen overwinnen?

Een derde punt doet u al, maar het is van groot belang dat we onderzoeken hoe we dat kunnen aanscherpen – ik heb het over de kredietverzekering. U weet dat vandaag veel bedrijven daarmee te kampen hebben. Een van die kredietverzekeraars is een overheidsbedrijf, Delcredere. Het heeft er niets beters op gevonden dan aan praktisch niemand nog een verzekering te geven. Voor een deal die je wilt afsluiten, heb je een financiering nodig bij de bank. De bank vraagt of die klant verzekerd is. En dan moet je vaststellen dat zelfs zeer grote bedrijven maar een kredietlijn hebben van 150.000 tot 200.000 euro. Als je een deal sluit van 800.000 tot 1 miljoen euro, heb je geen kredietverzekering meer. Er zijn daar al maatregelen, maar we moeten eens bekijken hoe we de bedrijven en starters de mogelijkheid kunnen bieden om een grotere kredietverzekering te krijgen op hun klanten. Ik weet dat deze maatregel niet onmiddellijk in de lijn van onze politiek ligt, maar als we in deze fase van de economie iets moeten doen, dan kunnen we iets doen omdat het risico er pas is als er een probleem is. Dat kunnen we met de middelen van de Vlaamse overheid gemakkelijk inschatten en beperken.

Ik stel vast dat heel veel bedrijven ondanks de werkloosheidscijfers die we allemaal kennen grote problemen ondervinden bij het vinden van geschikte arbeidskrachten. Heel wat horecavacatures worden niet of nauwelijks ingevuld. Dat is maar één sector. Ik stel ook vast dat de sector van de slachthuizen de grootste moeite heeft om mensen te vinden. Ze gaan dan noodgedwongen, zeker in West-Vlaanderen, over de grens kijken.

Vlaanderen moet proactiever optreden en er veel meer werk van maken om de werkloosheidsuitkering die onbeperkt is in de tijd ongedaan te maken voor diegenen die niet meer in de arbeidsmarkt willen treden. Ik weet dat dit een federale materie is, maar er is ook de VDAB. Wij moeten er proactief voor zorgen dat die arbeidsmarkt wel functioneert.

Last but not least wil ik er ook een lans voor breken dat wij, als Vlaanderen, en u, als Vlaams minister-president, om die arbeidsmarkt realistisch en toegankelijk te maken, moeten stoppen

met brugpensioen. Het is onverantwoord om 50-plussers te verplichten om te stoppen. De Vlaamse overheid moet het signaal geven dat daaraan iets moet gebeuren.

Ik geloof in voorlichting en informatie, maar ik geloof vooral in het optimaliseren van het omgevingskader.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik reageer heel kort op deze opmerkingen. Wij hebben deze voormiddag met de minister van Werk een heel genuanceerd en constructief debat gehad over 50-plussers. Een van de vaststellingen die tijdens deze vergadering door heel de commissie werd gedragen, hield in dat in verband met deze problematiek zo veel mogelijk maatwerk moet worden verricht, dat we niet mogen veralgemenen en dat we geen lineaire maatregelen mogen proberen op te leggen. Dit staat los van de vraag of we al dan niet bevoegd zijn. We waren blij dat niemand toen in clichés of in lineair denken is vervallen. Ik moet deze namiddag vaststellen dat dit weer opduikt.

Ik ben het eens met de stelling van de heer Sabbe dat de fiscaliteit deel uitmaakt van de factoren die een invloed uitoefenen op het geheel van de economie. Ik stel enkel de relevantie van lokale reglementen voor starters in vraag. Ik heb begrip voor de opmerkingen over reglementen en formulieren. Ik kan me met de beste wil van de wereld echter geen stad of gemeente voorstellen die starters specifiek wil belasten. Ik schik me naar alle informatie die me daarover bereikt.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: De opmerkingen van de heer Sabbe sluiten aan bij wat ik in het begin van mijn antwoord heb verklaard. Het is een bijzonder complexe problematiek. Het aantal starters daalt. Een eventuele stijging hangt natuurlijk met een hele reeks elementen samen.

Ik heb de heer Bouckaert al een antwoord gegeven op de vragen over de fiscaliteit. De heer Sabbe heeft hier de gemeentelijke fiscaliteit aan toegevoegd. Er is een sociaal pact met de gemeenten afgesloten. Mevrouw Peeters heeft hier naar verwezen. We hebben daar 600 miljoen euro voor uitgetrokken. Indien we bereid zijn meer geld op tafel te leggen, zijn de gemeenten bereid op het vlak van de lokale belastingen nog verder te gaan. Zo kan ik het ook. Gezien de budgettaire situatie is hier op dit ogenblik geen sprake van. We hebben in het Vlaams regeerakkoord gepleit voor stimulering van de bedrijfsvriendelijkheid op het gemeentelijk niveau. Overige leden van de Vlaamse Regering zijn hier volop mee bezig. Het is de bedoeling in die richting verdere stappen te zetten.

Voor het overige kunnen we over de door de heer Sabbe aangehaalde punten zeer lange debatten voeren. Op bepaalde vlakken hebben we geen of onvoldoende bevoegdheden. Ik denk dan aan het voorstel de werkloosheidsuitkeringen in de tijd te beperken. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) levert schitterend werk. De VDAB volgt de werklozen en zit hun in de nekharen. We gaan daar zeer ver in.

Ik ga ervan uit dat de bevoegdheden waarover we beschikken, ons in staat stellen het algemeen ondernemingskader in Vlaanderen na de economische crisis op een goede manier te ontwikkelen. We moeten hier andere zaken aan toevoegen. Dit debat zou ons echter te ver leiden van de hier oorspronkelijk aangehaalde problematiek van de starters.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik wil nog even op de opmerkingen van de heer Van Malderen ingaan. Er zijn namelijk heel wat forfaitaire startersbijdragen. Wie start, moet zich bij een zelfstandigenkas aansluiten en kwartaalbijdragen betalen. Bij de start komt de fiscaliteit er automatisch bij kijken. Een starter moet vergunningen aanvragen. Dit kan een vergunning voor de verkoop van meststoffen of voor de verkoop van eieren zijn. Al deze vergunningen zijn retributietechnisch. Indien we al deze retributies en vergunningen optellen, blijkt dat een

starter sowieso een serieuze som moet betalen. Ik heb dit zelf allemaal gedaan. Ik weet wat het is. Een starter kan hier niet aan ontkomen. Indien we nu beweren dat een starter 4000 euro moet uittrekken om alle aan vergunningen verbonden retributies te betalen, zijn we al verkeerd bezig.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■